

мечаются, в основном, солифлюкционные оплывины малых объемов и эрозионные промоины и рытвины небольших размеров.

Весьма интенсивно в руслах овражных ручьев протекает боковая эрозия. Действует она круглогодично, но наибольшая ее интенсивность отмечается в периоды половодий и паводков, когда происходит увеличение расходов и скоростей течения.

В нижней и средней частях склонов на отдельных участках отмечается суффозия, связанная с выходами подземных вод, заключенных в сожских флювиогляциальных песках. Проявление суффозии, как правило, ослабляет склоны оврагов и способствует их оползанию.

Заключение. В ходе проведения инженерно-геологических работ было установлено, что инженерно-геологические условия исследуемого участка являются относительно благоприятными для их строительного освоения. Осложняющими факторами здесь выступают: 1) наличие оползней на правом склоне оврага «Гапеевский», находящиеся в весьма нестабильном состоянии (оползание грунтов здесь может произойти в любое время года, особенно в весенне-осенний период при обильном снеготаянии и выпадении атмосферных осадков); 2) суффозионные процессы, связанные с выходами подземных вод в средней и нижней частях склонов; 3) боковая эрозия, обусловленная значительными колебаниями уровня воды в ручьях оврагов и способная вызвать подрезку склонов.

АНАЛІЗ СТАНУ АБМЕНУ РЭЧЫВАЎ І ВЫВУЧЭННЕ КЛІНІЧНАГА СТАТУСУ Ў ВЫСОКАПРАДУКТЫЎНЫХ КАРОЎ

*А.У. Гарыдавец
Віцебск, УА «ВДАВМ»*

Полімарбідная (множная) паталогія (*грэц.* poly – шмат, morbus – хвароба) – множнасць, спалучальнасць хвароб, якія маюць пачатковую агульную ці падобную этыялогію, залежныя патагенетычныя звёны развіцця, сімптомы і сіндромы, таму што пашкоджанне аднаго органа ці парушэнні метабалізму выклікаюць ускладненне і распаўсюджванне паталагічнага працэсу на іншыя органы і сістэмы арганізма. Кожнае захворванне працякае з парушэннем метабалізму ў большай ці меншай ступені [1; 2; 3].

Мэтай дадзенай працы было вывучэнне клінічнага статусу, паказчыкаў крыві і аналіз стану абмену рэчываў у 10 высокапрадуктыўных навацельных кароў.

Матэрыял і метады. Даследаванні былі праведзены ў ААТ "Каленкавічы" Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці Рэспублікі Беларусь. Было выканана клінічнае даследаванне жывёл і адбор проб крыві. Клінічны статус жывёл ацэньваўся з дапамогай агульных метадаў (агляд, пальпацыя, аўскультацыя, перкусія). Лабараторныя даследаванні проб крыві праводзіліся ў НДПВіБ УА ВДАВМ (атэстат акрэдытацыі №BY/122 02. 1.0.0870). Біяхімічныя даследаванні праводзіліся з выкарыстаннем аўтаматычнага біяхімічнага аналізатара EUROLISER (Аўстрыя) з ужываннем гатовых набораў рэагентаў, вырабляемых фірмай "Cormay" (Польшча). Гематалагічныя даследаванні выконваліся на аўтаматычным гематалагічным аналізатары Abacus.

Вынікі даследаванняў. Падчас клінічнага абследавання ў некаторых жывёл назіралася хісткасць разцовых зубоў, разсмоктванне і размякчэнне адпаведна апошніх хваставых і папярочных адросткаў паяснічных пазванкоў, разсмоктванне

апошніх пар рэбраў, скрыўленне і няправільная пастаноўка канечнасцяў. У большасці кароў назіралася зніжэнне апетыту, жвачка была млявая ці адсутнічала, рубец умерана напоўнены, яго змест цеставатай ці пругкай кансістэнцыі. Колькасць скарачэнняў рубца 3–7 за 5 хвілін, яны не рытмічныя. Пры даследаванні печані ўсталявана, што ў некаторых жывёл задняя мяжа органа выходзіць за апошняе рабро, пры перкусіі правага міжрабер'я адзначаецца балючасць, назіраецца жаўтушнасьць бачных слізистых абалонак і непігментаваных участкаў скуры. Пры вызначэнні перкусіяй верхняй і задняй граніц сэрца ўсталявана, што яны не павялічаны, пры аўскультацыі сэрца адзначалася глухасць сардэчных тонаў, у некаторых жывёл – раздвойванне першага тону, тахікардыя (81–107 скарачэнняў за 1 хвіліну), паслабленне сардэчнага штуршку.

Вынікі даследаванняў крыві паказалі, што ніжэй нормы ў жывёл знаходзіцца колькасць агульнага бялку ($44,8 \pm 3,7$ г/л), глюкозы ($1,65 \pm 0,08$ ммоль/л), трыгліцэрыдаў ($0,091 \pm 0,03$ ммоль/л), магнію ($0,5 \pm 0,05$ ммоль/л), альбумінаў ($20,6 \pm 1,7$ г/л), гемаглабіну ($71,6 \pm 9,46$ г/л), эрытрацытаў ($4,77 \pm 0,76 \cdot 10^{12}$ /л), гематакрыт ($20,7 \pm 3,57$ л/л). Перавышае норму колькасць агульнага білірубіну ($13,0 \pm 2,06$ мкмоль/л). У ніжніх межах нормы знаходзіцца колькасць калыцыя ($2,46 \pm 0,14$ ммоль/л). Усе астатнія паказчыкі знаходзяцца ў межах нормы.

Заклучэнне. Такім чынам, на падставе праведзеных даследаванняў можна зрабіць выснову, што ў высокапрадуктыўных кароў адзначаюцца з'явы полімарбіднай паталогіі, якія ўключаюць у сябе астэадыстрафію, міякардыядыстрафію, гепатоз, гіпамагніемію.

Спіс літаратуры

1. Кондрахин И.П. Изучение сочетанных внутренних болезней животных – приоритетное научное направление / И.П. Кондрахин // Ветеринария. – 2005. – №11. – С. 44–45.
2. Кондрахин, И.П. Метаболические диагностические маркеры при внутренних болезнях животных / И.П. Кондрахин // Науковий вісник ветеринарної медицини: Зб. наук. праць. – Біла Церква, 2010. – Вип. 5 (78). – С. 14–19.
3. Левченко, В.І. Етіологія, патогенез та діагностика внутрішніх хвороб у високопродуктивних корів / В.І. Левченко, В.В. Сахнюк // Вісник аграрной науки. – 2001. – №10. – С. 28–32.
4. Тлумачальны слоўнік-даведнік па ветэрынарыі і заатэхніі / А.І. Ятусевіч, С.С. Абрамаў, В.М. Лемеш і інш. – Мн.: Ураджай, 1992. – 318 с.

ПОЛУЖЕСТКОКРЫЛЫЕ (INSECTA, НЕМІПТЕРА) ВОДНЫХ ОБЪЕКТОВ ВЕРХОВОГО БОЛОТА «ОБОЛЬ 2»

*А.Н. Дударев
Витебск, УО «ВГУ им. П.М. Машерова»*

Верховые болота Республики Беларусь являются уникальными экосистемами сохранившихся до наших дней после Валдайского оледенения. Наиболее крупные из них сконцентрированы в северо-западной части страны. Из общей площади верховых болот 3,4% – выработанные, не используемые; 11% – полностью осушено для различного использования, 56,3% подвергались воздействию, частично осушены с сохранившимися естественными участками. На долю олиготрофных болот в естественном состоянии приходится только – 29,3% [1]. Многие являются ООПТ.

В настоящее время изучение биоразнообразия особо охраняемых природных